

YRITYSTEN ARVOKETJUN UUDELLEENJAKO

johtaja **Timo Vuori, EK**

Talousneuvosto 22.11.2023

ALUSTUKSEN TEEMAT

- 1. Mikä vaikuttaa yrityksiimme ja miten ne reagoivat?**
- 2. Mitkä tekijät muokkaavat yritysten arvoketjuja?**
- 3. Miten voimme pärjätä arvoketjujen muutoksissa?**

Tilannekuva - Yritysten arvoketjujen jako maailmalla

AVAINLUKUJA GLOBAALISTA MARKKINAMUUTOKSISTA

Sijoitukset

-24 %

Maailmanlaajuiset suorat ulkomaalaiset sijoitukset v. 2022 vrt. 2021
Yht. 1286 mrd. \$

-48 %

Kiinaan suuntautuvat ulkomaalaiset suorat sijoitukset v. 2022 vrt. 2021
Yht. 180 mrd. \$

- Pudotus Kiinassa globaalia tasoa jyrkempää

Ulkomaankauppa

-3 prosenttiyksikköä

Yhdysvaltojen osuus Kiinan ulkomaankaupasta laskenut n. 14 % tasolta n. 11 % tasolle 2018-2023.

+3 prosenttiyksikköä

ASEA:n maiden osuus Kiinan ulkomaankaupasta noussut n. 13 % tasolta n. 16 % tasolle 2018-2023.

Ei merkittäviä muutoksia

EU:n osuus Kiinan ulkomaankaupassa n. 13 % tasolla 2018-2023.

Yritysbarometrit

59 %

Suomalaisista vientiyrityksistä toteuttanut muutoksia toimitusketjuihin viimeisen vuoden aikana, **EK**

28 %

Suomalaisista vientiyrityksistä arvioi Kiinan merkityksen kauppakumppanina vähentyvän, **Keskuskauppakamari**

11 %

Eurooppalaisista yrityksistä on jo siirtänyt sijoituksiaan pois Kiinasta (22 % harkitsee), **Euroopan unionin kauppakamari Kiinassa**

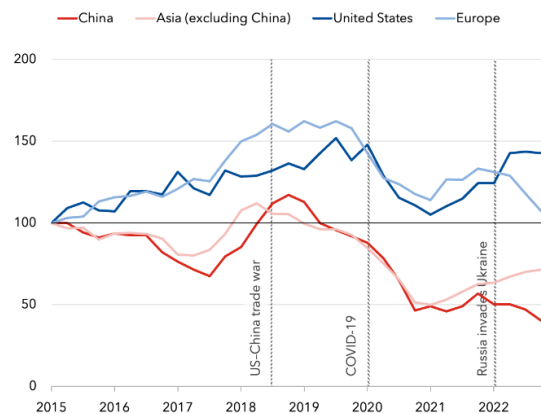
- 27 % Kaakkois-Aasia
- 21 % Eurooppa
- 16 % muu Indopasifinen alue
- 15 % Intia
- 12 % Pohjois-Amerikka

12 %

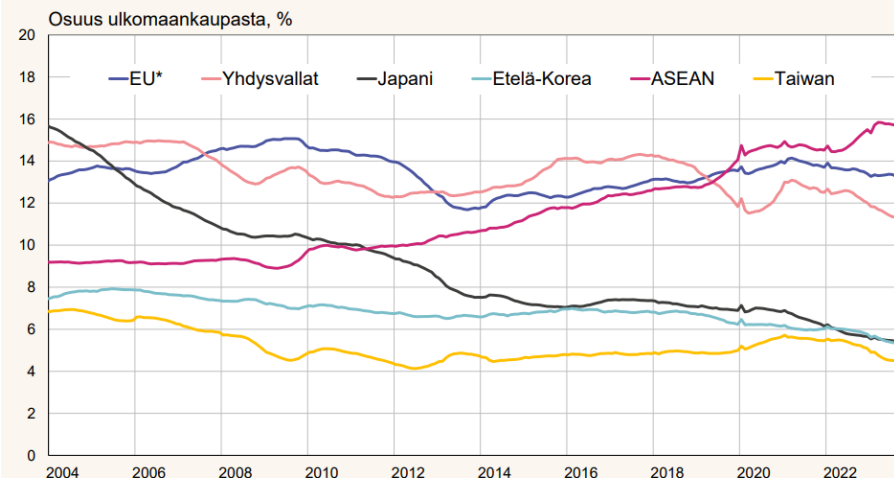
Yhdysvaltalaisista yrityksistä on siirtänyt toimituskanaviaan pois Kiinasta ja toiset 12 % harkitsee sitä, **Yhdysvaltojen kauppakamari Kiinassa**

FDI fragmentation

Foreign direct investment flows in strategic sectors are diverging across regions, with China losing market share. (number of investments, four-quarter moving average, 2015:Q1 = 100)

Kiinan tärkeimpien kauppakumppaneiden osuudet ulkomaankaupasta

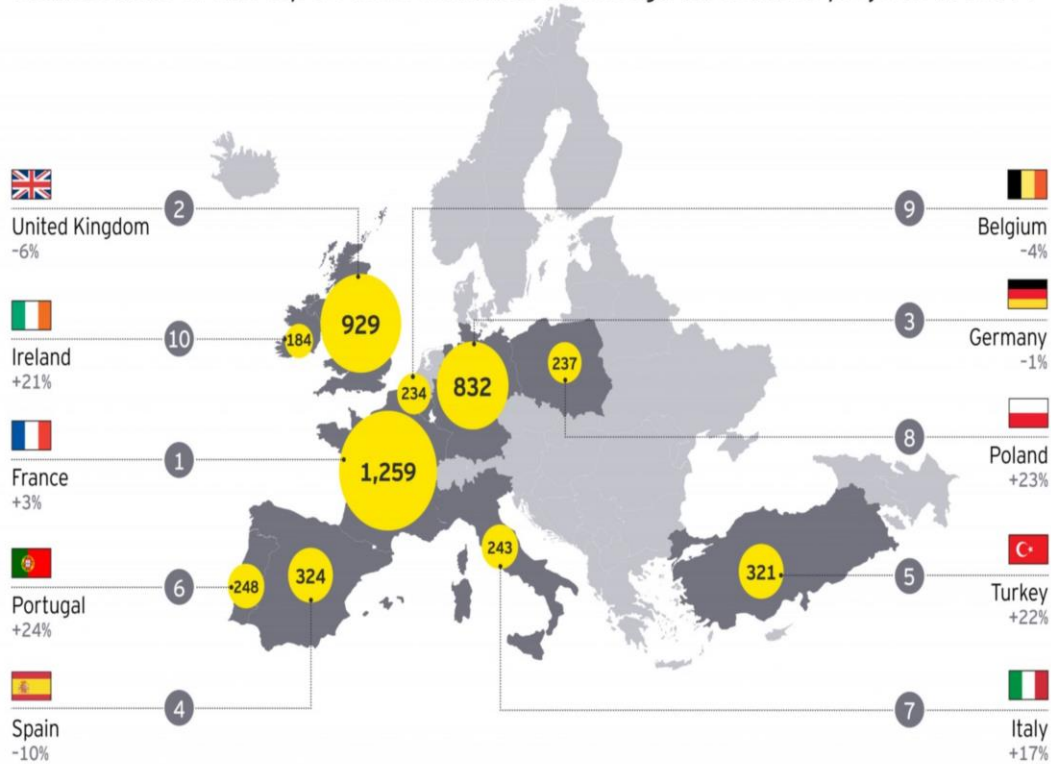

Lähteet: Kiinan tullit, Macrobond, BOFIT.

Tilannekuva - Yritysten arvoketjujen jako Euroopassa

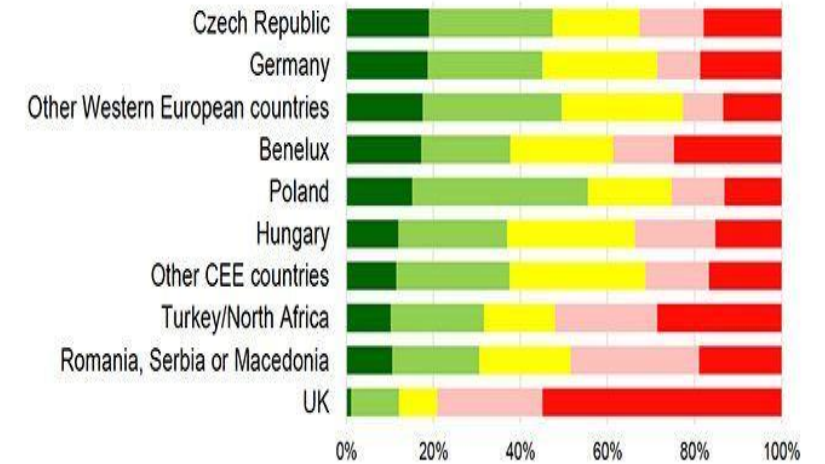
AVAINLUKUJA EUROOPAN MARKKINAMUUTOKSISTA

Market share of the top 10 host countries for foreign investment projects in 2022

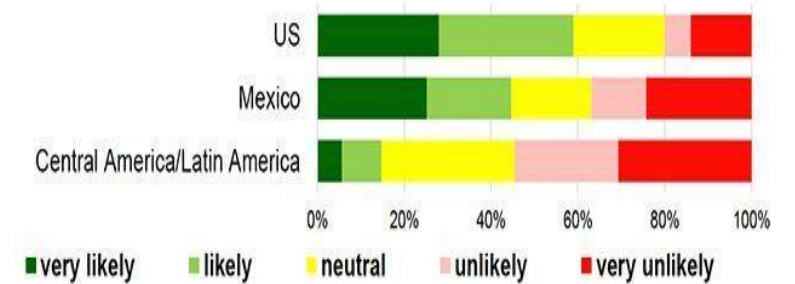

Geographical locations considered for reshoring

Serving EU market

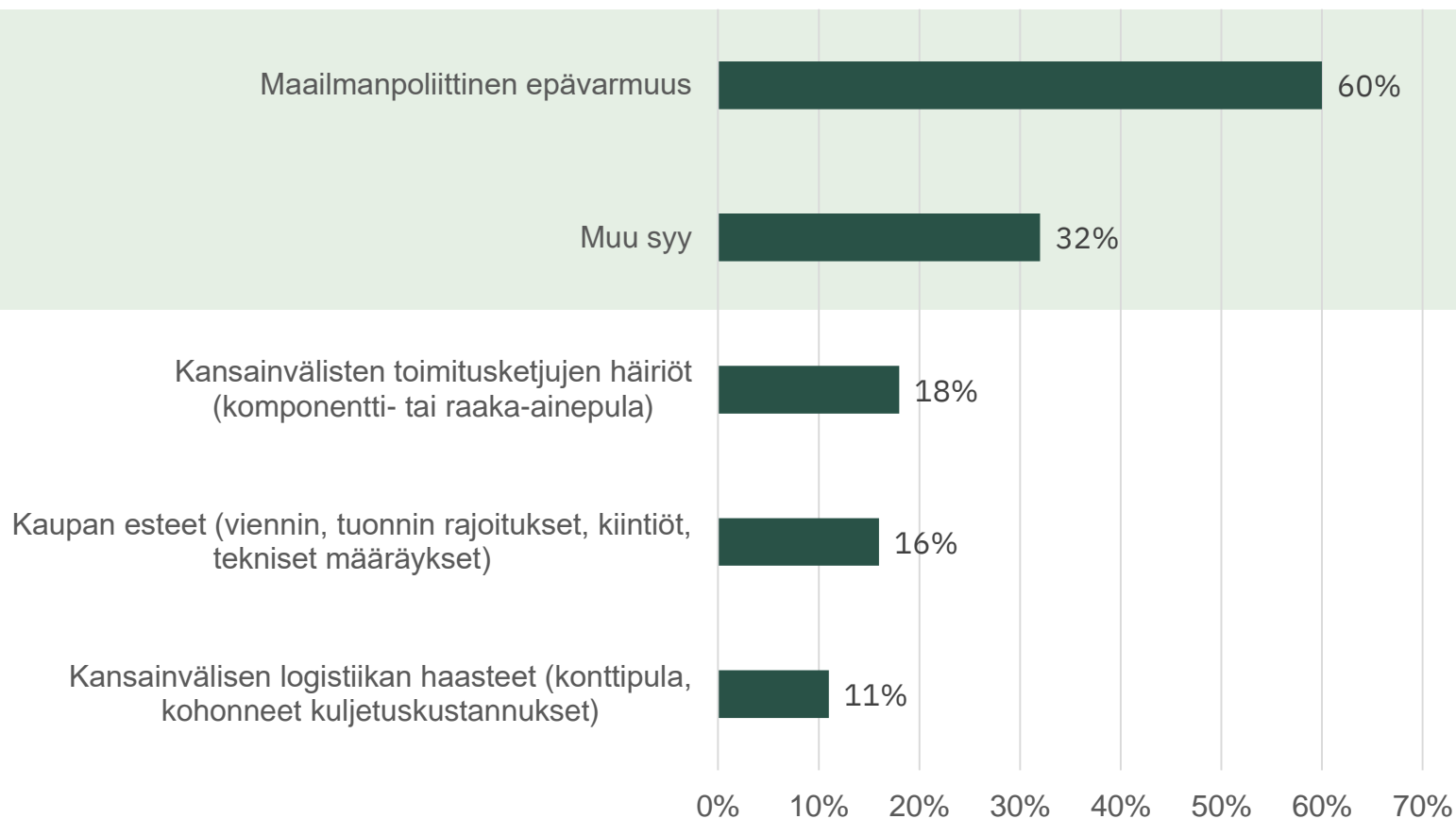
Serving US market

Case Suomi - Mikä vaikuttaa yrityksiin ja arvoketjuihin?

- Geopolitiikka ja resurssihaasteet (työvoima, raaka-aineet, energia)

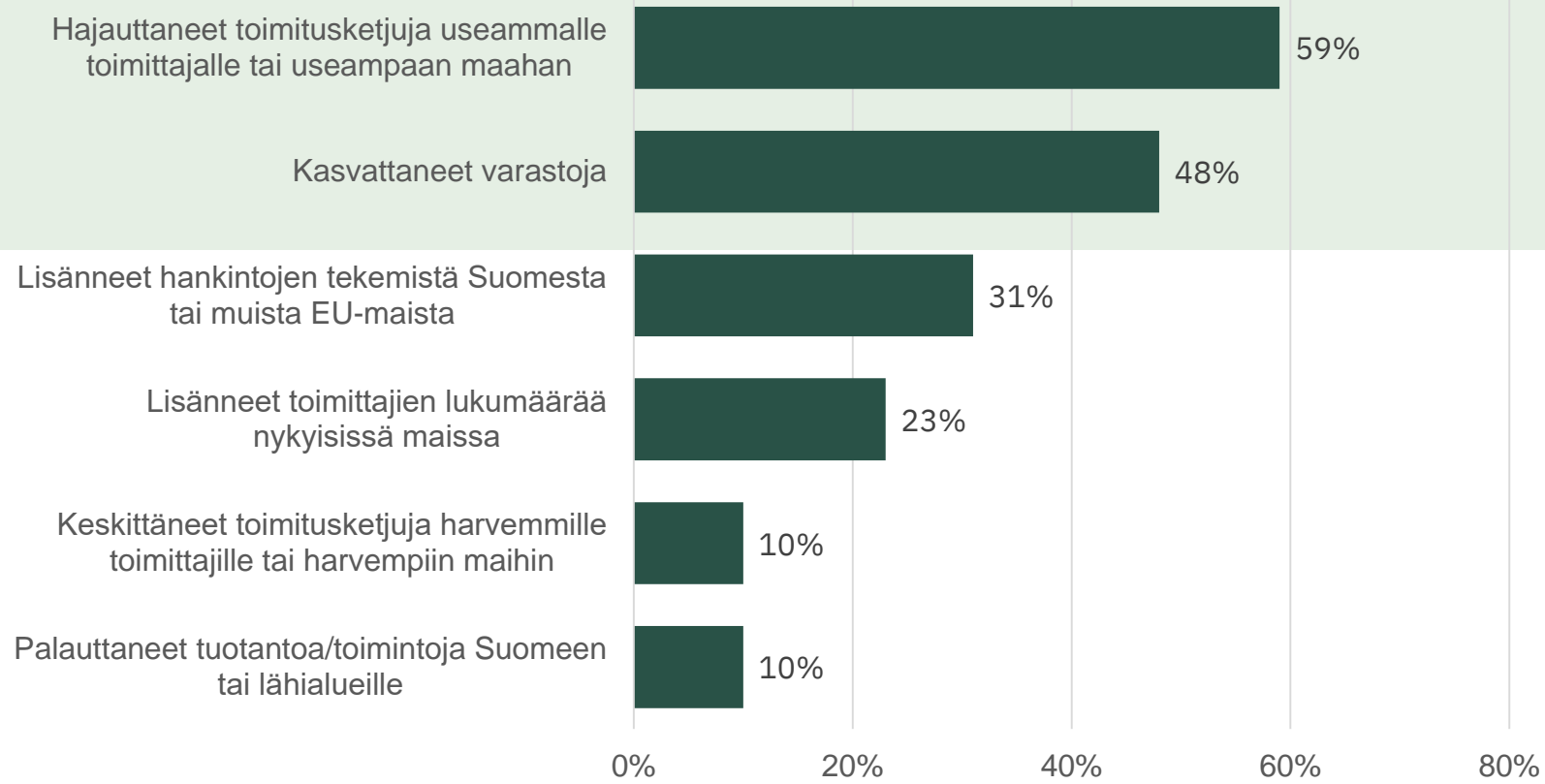
Lähde: EK:n Vientibarometri 20.9.2023

<https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-vientibarometri/>

Case Suomi - Miten yrityksemme reagoineet tilanteeseen?

- Toimitusten hajautus ja isommat varastot

Lähde: EK:n Vientibarometri 20.9.2023

<https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/ekn-vientibarometri/>

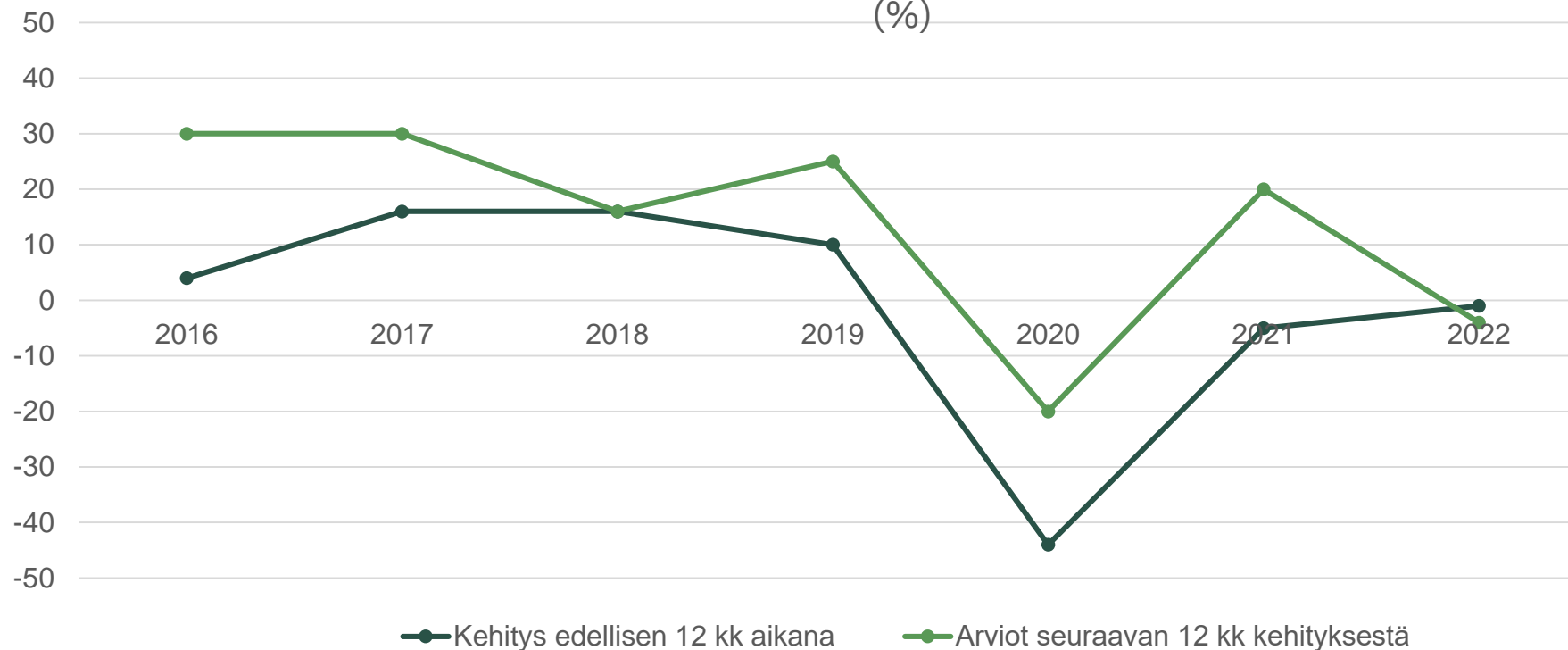
PK-yritysten vienti ja ulkomaankauppa

- Kriisit ja geotalouden murros koettelee pk-yrityksiä mutta ei vielä näy uutena kasvuna

Pk-yritysten viennin ja ulkomaankaupan kehitys 2016-2022

Yritysten arvioiden saldoluku: lisääntynyt/lisääntyy (%) miinus vähentynyt/vähentyy

(%)

Lähde: EK, Pk-Pulssi, joulukuu 2022. Kuviossa yritysten arviot kehityksestä ja näkymistä. Mukana vain yritykset, joilla ulkomaankauppaa.

Toimitusketjujen muutokset suomalaisyrityksissä - Johtopäätökset

• EK:n yrityskyselyn tulokset (9/2023)

- **Viennin tila:** Viennin odotettu säilyvän ennallaan tai kasvavan: 46% ennallaan, + 24% kasvua, - 30% ennakoitua laskua.
- **Suurimmat haasteet:** geopolitiikan luoma epävarmuus korostuu 60%, mutta myös työvoiman ja energian saatavuus. Kaupan esteistä valittua 16%
- **Toimitusketjut uudistuvat:** 45% tehnyt muutoksia, joista 59% hajauttanut toimitusketjujaan.
- **Suurvaltapolitiikka ja kauppasuhteiden kiristymisen** vaikuttavat toimitusketjuihin ja markkinavalintoihin – lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.
- **EU:n kilpailukykyyn huoli:** 82% vientiyrityksistä on huolissaan

• Teknolohiateollisuuden kyselyn tulokset (11/2023)

- **Viennin tila:** Uudet tilaukset **-30%**
- **Digitalisaation** kiihtyminen toimitusketjujen hallinnassa.
- Suuntautuminen **kestävää kehitystä** tukeviin toimitusketjuihin.

Mitkä tekijät muokkaavat yritysten arvoketjuja?

- **Globalisaation dynamiikan muutos**
- **Teknologian kiihtyvä kehitys**
- **Matka ilmastoneutraaliin ja turvalliseen talouteen**

Globalisaation dynamiikan muutos

- **Maailmantalouden uusi jako:**
  - Uudet kasvumarkkinat (IMF: Aasia 70% ml Kiina 35%, Intia 15% kv talouskasvusta) vs taantuvat taloudet
  - EU-USA yhä lähes puolet maailman BKT:sta
- **Polarisaatio ja markkinablokit**
  - Alueintegraatio (RCEP: ASEA-Kiina-kauppa +15%)
  - Samanmielisten kumppanuudet (BRICS, G7)
- **Kauppapoliittiset jännitteet**
  - Kenen ehdoilla käydään kauppaa? Kuihtuva WTO?
  - Kisa kriittisestä teknologiasta ja resursseista

JAKAUTUVA MAAILMANTALOUS SUOMEN HAASTE

Teknologian kiihtyvä kehitys

- **Innovaatiovallan kumous**
  - Tekoäly & kvanttietokoneet
- **Automaatio ja robotiikka**
  - Teollisuuden robotisoidut kokoonpano
- **Talouden digitalisaatio**
  - Internet of Things - Big Data
- **Pilvipalvelut ja lohkoketjut**
  - Toimitusketjun läpinäkyvyys

SUOMELLA VAHVUUKSIA JA KYVYKKYYTTÄ

Matka ilmastoneutraaliin, turvalliseen talouteen

- **Turvallinen ja resilienssi talous**
  - Investointi- ja vientivalvonta – kiristynvä valtion valvonta - EU27-tulkinnat?
  - Samanmielisten kumppanuudet – kriittinen teknologia (**ASPI: CHI 37 / 44**)
- **Vihreät investoinnit ja tuotteet**
  - Taistelu vihreistä investoinneista ja raaka-aineista – Green Deal vs IRA vs Kiina
  - Yhteiskunnan ja liikenteen sähköistyminen – kriittiset maametallit (**EU: CHI 19/30**)
- **Korostuva resurssi- ja energiatehokkuus**
  - Energian ja resurssien saatavuus ja kestävyys
  - Sijoittajien ja asiakkaiden muuttuvat odotukset
- **Ilmasto- ja ympäristöjalanjälki**
  - Hiilirajamekanismi – päästökauppa
  - Yritysten raportointivelvoitteet
- **Vastuullisuus hankinnassa ja tuotannossa**
  - Huolellisuusvelvoite hankintaketjuissa
  - Erilaiset sertifiointit

”BRUSSELS EFFECT” - MAHDOLLISUUKSIA JA SUDENKUOPPIA

Suomen pelikirjan muutos

- Miten Suomi voi pärjätä yritysten arvoketjujen muutoksissa?
- **Venäjä-etu menetetty:** raaka-aineet, energia, markkina, logistiikka, matkailu, saavutettavuus.
- **Kiina-strategiat harkintaan:** Kiinan merkitys suomalaisyrityksissä (K3): 28% vähenee, 17 % kasvaa, 55 % ennallaan, In China for China-strategiat vahvistuvat. Yritys- ja toimialaeroja.
- **Katse länteen:** USA:n kauppamerkitys korostuu: USA 12,5%, SWE 11,9%, GER 10,8%, CHI 4,6%. Suurin ylijäämä (7 mrd €/n. 40%), vahva viennin kasvu (2022: +38%).
- **EU:n suunta:** Sisämarkkinat kuntoon, valtiontuet kuriin, ja lisää kauppadiilejä ja investointeja. EU yhä tärkein kumppani: 74 maata, Kiina 66 maata ja USA 33 maata – kiitos EU-kauppadiilien! Strategisten kumppanuuksien renesanssi.
- **Markkinapotentiaalin päivitys:** Uudenlaisia kumppanuuksia syntyy idässä ja lännessä, pohjoisessa ja etelässä. Nousevat taloudet ml Intia, Brasilia.
- **Arvoketjujen uusjako:** Ketterä ja kannustava uudistuja – Suomi. Vahvuuksien hyödyntäminen, heikkouksien kompensointi, jalostusarvon nostaminen.

Eväitä yritysten arvoketjujen vahvistamiseen Suomessa

- Menestys kansainvälisessä kisassa luodaan kotimaassa

Avoin talous, kauppa ja terve kilpailu

- Ennakoivat, modernit kauppasäännöt
- Protektionismi kuriin
- Tehoa EU:n kauppadiilien tekoon
- Fiksu EU talouden turvallisuuden vahvistajana

Infrastruktuurin investoinnit

- Suomen saavutettavuus turvattava
- Panostus liikenne- ja tietoverkostoihin.
- Investointeja vihreän energian ja puhtaiden teknologioiden infrastruktuuriin

Innovaatiot ja teknologia

- Uskottava T&K-panostus erityisesti digitaalisissa ja kestävässä teknologioissa
- Yrityksiä ja startupien kannustus kasvuun ja innovaatioihin verohelpotusten ja rahoituksen avulla

Työelämä, koulutus ja osaaminen

- Ammattitaitoisen työvoiman turvaaminen tulevaisuuden tarpeisiin
- Elinikäistä oppimista, työntekijöiden uudelleen koulutusta ja fiksumaa maahanmuuttoa.

Ilmastoneutraali talous

- Energiavarmuus
- Markkinaehtoiset, teknologianeutraalit kannusteet
- Kilpailukykyä vahvistava laadukas ympäristösääntely ja standardit
- Kannusteita kiertotalouden ja vastuullisen tuotannon aloitteille

Riskienhallinta

- Public-private-hankkeita, jotka auttavat yrityksiä tunnistamaan ja hallitsemaan toimitusketjun riskejä
- Tietoa ja toimia globaalien markkinoiden muutosten seurannassa

Vienti ja kansainvälistyminen

- Tehoa viennin ja investointien edistämiseen
- Selkeät Team Finland-tavoitteet ja yhteistyö
- Kauppa & kehitys – synergiat
- Viennin ja kasvun rahoitus kuntoon
- Kauppa- ja teollisuuspolitiikan päivitys

PK-yritysten kasvu

- Yritysten kasvu – Mittelstand-hengessä.
- Helpottaa pääsyä rahoitukseen ja markkinoille
- Tarjota neuvontapalveluita ja koulutusta kansainvälistymiseen liittyen
- Maakunnista maailmalle

Laadukas sääntely, kevyt byrokratia

- Yksinkertaistaa lupamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa
- Parantaa sääntelyn läpinäkyvyyttä ja ennakoitavuutta

Kilpailu uusista ”vihreistä” investoinneista kiristyy

- Suunnitelmista toteutumiseen pitkä matka. Investoinnit voitetaan yksi kerrallaan

Vahva investointisuunnitelmien putki antaa aihetta iloon, mutta haasteita riittää:

- **Korkojen nousu, inflaatio ja talousnäkyvien epävarmuus.**
- **Infrastruktuurin kapasiteetti, osajien saatavuus.**
- **Investointiluvitus kotimaassa, regulaatio yleisemmin Euroopassa.**
- **Valtiontukikilpailun ja geopolitiikan nousu.**
- **Kotimaisten pääomien vähäisyys.**
- **Hankkeiden yhteiskunnallinen hyväksyttävyys.**
- **Suomen luoma lisäarvo!**

Press release | 12 April 2023 | Brussels

State aid: Commission approves €158 million Polish measure to support LOTOS Green H2 in the production of renewable hydrogen

Dutch government to invest €28 billion into new climate package

By Benedikt Stöckl | EURACTIV.com | Est. 3min

📅 27. huhtik. 2023

Advertisement

Thyssenkrupp Steel to receive \$2.2 billion in funding for decarbonisation project

Reuters

July 26, 2023 8:10 PM GMT+3 · U

Northvolt to build German battery factory after Berlin pledges state aid

Government support for 'flagship project' unlocks big investment by Swedish start-up

Inside the fierce debate over clean hydrogen, with \$100 billion in federal subsidies on the line

PUBLISHED FRI, MAR 3 2023 12:37 PM EST | UPDATED TUE, AUG 22 2023 1:58 PM EDT

Kiitos!

Timo Vuori
timo.vuori@ek.fi
050 553 5319